

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง : การอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2

ปีการศึกษา : 2563

รายวิชา : ศิลปะพื้นฐาน (ศ 22101)

ผู้วิจัย : นางสาวเกศภา ดวงจิตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีได้ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ต่อแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทิง
วิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แบบเรียนสำเร็จรูป
การอ่านโน้ตดนตรีไทย 2. แบบประเมินการอ่านโน้ตดนตรีไทย และ 3. แบบสอบถามความพึงใจ สถิติที่ใช้
ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 84.15
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีไทยที่ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 74.35 ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94 และผ่าน
เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7
3. ความพึงพอใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก
คิดเป็นร้อยละ 85.5

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 รายวิชาศิลปะ ศ 22101 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2
โรงเรียนเทิงวิทยาคม ปีการศึกษา 2563 ซึ่งการวิจัยใช้สื่อนวัตกรรมชุดแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรี
ไทย เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านโน้ตดนตรีไทยของนักเรียน เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการ
สอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น
ผู้วิจัยหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้คงเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทุกท่าน

นางสาวเกษฎา ดวงจิตร
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
คำนำ ก	
สารบัญ ข	
บทนำ	1
ทฤษฎีและแนวคิด	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	4
ผลการศึกษา	5
การสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	6

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

ดนตรีไทยเป็นศิลปะของไทยแขนงหนึ่งที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างแนบแน่น ทำให้เกิดความเชื่อและขนบธรรมเนียมปฏิบัติหลายอย่าง การปฏิบัติดนตรีไทยชนิดใดก็ตามในเบื้องต้นผู้ฝึกปฏิบัติต้องศึกษาเกี่ยวกับส่วนประกอบของเครื่องดนตรี การปฏิบัติเครื่องดนตรีโน้ตเพลงสำหรับฝึกปฏิบัติ รวมทั้งต้องศึกษารูปแบบการบรรเลงและการขับร้องดนตรีไทย ตลอดจนเกณฑ์การประเมิน ทักษะทางดนตรีของตนเอง หลังจากการฝึกปฏิบัติดนตรีไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางดนตรีของตนเองต่อไป

การอ่านโน้ตดนตรีไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีหรือการบรรเลงบทเพลงต่างๆ การสอนรายวิชาศิลปะของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 บางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ทำผู้เรียนไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีไทยได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนตามจังหวะและทำนอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการอ่านโน้ตดนตรีไทยของนักเรียนซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตดนตรีไทยได้อย่างคุณภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีได้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ต่อแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย

สมมุติฐาน

1. พัฒนาแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทยมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 มีความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีไทยได้ ร้อยละ 80
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 มีความพึงพอใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย ร้อยละ 80

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน
2. ตัวแปร
ตัวแปรต้น แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี
เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีไทย
3. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทยมีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีไทย
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบเรียนสำเร็จรูปอ่านโน้ตดนตรีไทย

ทฤษฎีและแนวคิด

หลักการอ่านโน้ตดนตรีไทย

หลักการอ่านโน้ตไทยตามหลัก ของ พันโทพระอภัยพลรบ (พลอย เพ็ญกุลพ.ศ. 2403-2459) ซึ่งเป็นผู้แต่งตำราดนตรีวิทยาเมื่อ พ.ศ.2450 และอธิบายหลักการบันทึกโน้ตแบบตัวอักษรขึ้นจนได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก การบันทึกโน้ตแบบตัวอักษรนี้เป็นการใช้ตัวอักษรไทยมาเปรียบเทียบกับเสียงของโน้ตสากลดังนี้

ด = โด	ร = เร	ม = มี	พ = ฟา	ซ = ซอล	ล = ลา	ท = ที
--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------

ในกรณีที่เป็นโน้ตเสียงสูงจะใช้การประจุดไว้บนตัวโน้ต เช่น ด̣ = โด สูง เป็นต้นวิธีการนี้ช่วยให้เข้าใจง่าย สำหรับวิธีการบันทึกโน้ตไทยนั้นจะบันทึกลงในตาราง โดยแบ่งออกเป็นบรรทัด บรรทัดละ 8 ช่อง เรียกว่า “ห้อง” ในแต่ละห้องจะบรรจุโน้ตไว้ 4 ตัว ถ้าเป็นอัตราปานกลางหรือจังหวะสองชั้น โน้ตตัวสุดท้ายของแต่ละห้องจะเป็นโน้ตเสียงตกจังหวะซึ่งในที่นี้จะอธิบายเฉพาะการอ่านโน้ตแบบอัตราสองชั้นเป็นหลัก

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

นอกจากตัวโน้ตที่บันทึกลงในตารางแล้ว ยังมีเครื่องหมาย – ซึ่งใช้แทนตัวโน้ตด้วยขีด 1 ขีด (-) ใช้แทนโน้ต 1 ตัว แสดงการเพิ่มเสียงตัวโน้ตที่อยู่ข้างหน้าเครื่องหมายให้มีเสียงยาวขึ้น ทั้งนี้ความยาวของเสียงจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนขีด (-) ดังนี้

- ถ้ามี - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ 1/4 จังหวะ
- ถ้ามี - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ 2/4 จังหวะ
- ถ้ามี - - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ 3/4 จังหวะ
- ถ้ามี - - - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ 4/4 จังหวะ หรือ เท่ากับ 1 จังหวะ

วิธีการอ่านโน้ตดนตรีไทย

วิธีการอ่านโน้ตไทยนั้นจะใช้การเคาะจังหวะที่โน้ตท้ายห้อง แทนเสียงฉิ่งฉับ ในอัตราสองชั้นจะมีโน้ตตัวสุดท้ายเป็นเสียงตกจังหวะเสมอ เมื่อกำหนดให้ 1 บรรทัดโน้ตเท่ากับ 1 หน้าทับปรบไ้ ดังนั้นเมื่ออ่านโน้ตอัตราสองชั้น ควรเคาะจังหวะที่โน้ตห้องสุดท้ายแทนเสียงฉิ่งเสียงฉับ สังเกตที่ตัวพิมพ์เข้าจะทำให้เข้าใจวิธีการบันทึกได้ง่ายขึ้น สำหรับการบันทึกโน้ตไทยโดยทั่วไปจะบันทึกไว้ 8 ลักษณะที่พบมากที่สุด ดังนี้

โน้ตแบบ 4 ตัว ต่อ 1 ห้อง

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	พ พ พ พ	ซ ซ ซ ซ	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ด̣ ด̣ ด̣ ด̣

โน้ตแบบ 3 ตัว ต่อ 1 ห้อง

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
- ด ด ด	- ร ร ร	- ม ม ม	- ฟ ฟ ฟ	- ซ ซ ซ	- ล ล ล	- ท ท ท	- ตั้ ตั้ ตั้

โน้ตแบบ 3 ตัว แต่เป็นลักษณะของ 1 ห้อง 1 ตัว และ 3 ห้อง ตัวเป็นโน้ตที่ใช้สำหรับมือซ้อง

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
--- ด	ด ด - ร	ร ร - ม	ม ม - ฟ	ฟ ฟ - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท	ท ท - ตั้

โน้ตแบบ 2 ตัว ต่อ 1 ห้อง (ตัวที่ 2 และตัวที่ 4)

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
- ด - ด	- ร - ร	- ม - ม	- ฟ - ฟ	- ซ - ซ	- ล - ล	- ท - ท	- ตั้ - ตั้

โน้ตแบบ 2 ตัว ต่อ 1 ห้อง (ตัวที่ 3 และตัวที่ 4)

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
-- ด ด	-- ร ร	-- ม ม	-- ฟ ฟ	-- ซ ซ	-- ล ล	-- ท ท	-- ตั้ ตั้

โน้ตแบบ 2 ตัว ต่อ 1 ห้อง เป็นแบบจังหวะยก (ตัวที่ 1 และตัวที่ 2)

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
ด ด --	ร ร --	ม ม --	ฟ ฟ --	ซ ซ --	ล ล --	ท ท --	ตั้ ตั้ --

โน้ตแบบ 1 ตัว ต่อ 1 ห้อง

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
--- ด	--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ซ	--- ล	--- ท	--- ตั้

โน้ตแบบ 1 ตัว ต่อ 2 ห้อง

ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
----	--- ด	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ฟ

การบันทึกโน้ตไทยทั้ง 8 ลักษณะนี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเริ่มอ่านโน้ตเพลงไทย เพราะสามารถครอบคลุมรูปแบบการบันทึกโน้ตเพลงไทยได้ทั้งหมดการศึกษาเพลงไทยนั้นควรจะต้องทราบถึงวิธีการอ่านโน้ตไทยขั้นพื้นฐานเสียก่อนจึงนำไปสู่การศึกษาเพลงไทยในเชิงทฤษฎีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
2. แบบประเมินการอ่านโน้ตดนตรีไทย
3. แบบสอบถามความพึงใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Reserch) ในงานวิจัยเรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2

ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเรียนรู้อัตนศึกษา ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีไทย

ใช้แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย

1. ครูผู้สอนประเมินความสามารถทางการอ่านโน้ตดนตรีไทยจากแบบฝึกหัดในแบบเรียนสำเร็จรูป
2. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย
3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำไปประมวลผลเพื่อแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้รายงานได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำคะแนนทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผลโดยใช้การพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องการอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1.แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย 2. แบบประเมินการอ่านโน้ตดนตรีไทย 3. แบบสอบถามความพึงใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เกิดผลการวิจัยพบว่า

4. แบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 84.15
5. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีไทยที่ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 74.35 ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94 และผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7
6. ความพึงพอใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาการอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 พบว่าแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย มีประสิทธิภาพเท่าอยู่ในระดับดีมาก

ผลจากการศึกษาการอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถอ่านโน้ตดนตรีไทยที่ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 74.35 ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94 และผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจแบบเรียนสำเร็จรูปการอ่านโน้ตดนตรีไทย ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.5

ข้อเสนอแนะ

แบบฝึกหัดการอ่านโน้ตในแบบเรียนสำเร็จรูปควรมีการเรียงลำดับความยากง่ายและให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเต็มที่